

3-6 YAŞ ARASINDA ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN KİTAP SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ

Determining the Book Selection Criteria for Mothers with Children Between the Ages of 3-6

Dr. Öğr. Üyesi. Nazan KAYTEZ

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Çankırı/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8232-8947>

ÖZET

Kitap çocukların gelişim alanlarını destekleyen, hayal dünyalarını genişleten ve onları dış dünyaya hazırlayan çok önemli bir araçtır. Bu nedenle çocukların kitapla erken dönemde tanıştırılması çok önemlidir. Günümüzde özellikle popüler kültürün etkisiyle sanatsal ve edebi açıdan değersiz ancak çocuklar için dikkat çekici karakterleri barındıran kitaplara sıklıkla rastlanmaktadır. Ebeveynlerin çoğunluğu da çocukları için bu kitapları tercih etmektedirler. Ancak kitapların çocukların gelişim alanlarını destekleyebilmesi için uygun nitelikte olması gerekmektedir. Bu çalışmada 3-6 yaş arasında çocuğu olan annelerin kitap seçim kriterlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini çocuğu Çankırı il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarına devam eden toplam 260 anne oluşturmuştur. Araştırma verileri "Kişisel Bilgi Formu", "Okul Öncesi Öğretmenlerinin ve Ebeveynlerin Çocuk Kitabı Seçim (3-6 yaş) Kriterleri Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans analizi, nonparametrik testlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda annelerin çoğunluğunun çocuklarına kitap okuduğu, birlikte kitapçıya gittikleri, kitap alırken çocuklarının fikrini aldıkları, çocukları için en fazla hikâye kitabı aldıkları ve ailede çocuğa en fazla kitap okuyan kişilerin anneler olduğu belirlenmiştir. Ayrıca annelerin çocuk kitabı seçim kriterlerinin öğrenim durumu, eş öğrenim durumu, çalışma durumu, çocuğun cinsiyeti, yaşı, doğum sırası ve çocuğa ilk kitap alımına yaşına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir (p<.05).

Anahtar Kelimeler: Anne, okul öncesi dönem, çocuk, kitap seçimi

ABSTRACT

The book is a very important tool that supports children's development areas, expands their imaginations and prepares them for the outside world. For this reason, it is very important to introduce children to the book at an early stage. Nowadays, especially with the influence of popular culture, books that are artistically and literally worthless but contain remarkable characters for children are frequently encountered. Most of the parents also prefer these books for their children. However, the books must be of appropriate quality to support children's developmental areas. In this study, it was aimed to determine the book selection criteria of mothers with children between the ages of 3-6. The sample of the study consisted of 260 mothers whose children attend independent kindergartens affiliated to the Ministry of National Education in Çankırı city center. The research data were collected using the "Personal Information Form", "The Scale of Preschool Teachers' and Parents' Child Book Selection (3-6 years) Criteria". Frequency analysis, nonparametric tests Mann Whitney U and Kruskal Wallis H tests were used for data analysis. As a result of the research, it was determined that the majority of mothers read books to their children, went to the bookstore together, took their children's opinion while buying books, bought the most story books for their children, and the people in the family who read books to the child the most were mothers. In addition, it was determined that mothers' children's book selection criteria differed significantly according to educational status, spouse status, working status, child's gender, age, order of birth and the age of first book purchase for the child (p <.05).

Key Words: Mother, preschool, child, book selection

1. GİRİŞ

Kitaplar çocukların bilişsel, dil, sosyal, duygusal gelişimlerini destekleyen, yaratıcılık, problem çözme ve empati becerilerini geliştiren önemli bir araçtır (Tanju, 2010). Kitap okumanın çocuğun gelişimine katkısıyla ilgili yapılan araştırmalar da bu bilgiyi desteklemektedir. Elia, Vanden Heuvel-Panhuizen ve Georgiou (2010) araştırmalarında matematik öğretimi amacıyla kullanılan resimli çocuk kitaplarının çocukların matematik becerilerini desteklediklerini bulmuşlardır. Yılmaz (2016), kurgusal çocuk kitaplarında yer verilen olumlu öğretilerin çocuklara aktarıldığını ve çocukların karakter gelişimlerini olumlu etkilediğini belirlemiştir. Bununla birlikte kitap okumanın çocukların dil gelişimini desteklediğine (Becker, 2011; Farrant ve Zubrick, 2012; Kaderavek & Justice, 2002; Kucirkova, Messer ve Sheehy, 2014; Van Kleeck, Stahl, & Bauer, 2003), okul başarılarını olumlu yönde etkilediğine (Sénéchal, 2010; Snow, Griffin, & Burns, 2005) ilişkin de birçok araştırma bulunmaktadır. Bu nedenle çocukların bebeklik döneminden itibaren ilgi ve ihtiyaçlarına göre hazırlanmış doğru nitelikteki kitaplarla tanıştırılması gelişimleri açısından büyük önem taşımaktadır (Güzelyurt ve Saraç, 2018).

Çocuklarda kitap okuma alışkanlığının temelleri ailede atılmaktadır. Çocuklara kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında ebeveynlerin çocuklarına doğru rol model olmaları büyük önem taşımaktadır (Aslan ve Harput 2017). Bebeklik döneminden itibaren içinde yetiştiği aile ortamında kitapla büyüyen bir çocuğun hayatında kitabın yeri her zaman çok farklı olacaktır. Gönen vd. (2014)'e göre bebeklik döneminde okunan hikâye kitapları bebeklerin dil ve sosyal gelişimlerini desteklemektedir. Straub (2006) araştırmasında anne-bebek kitap okuma etkinliğinde, bebeklerin rahatladıklarını ve etkinliğe odaklandıklarını gözlemiştir. Ayrıca konuşma öncesi alıcı dilin kritik olduğu bu dönemde bebeklerin kitaplar aracılığıyla duygu ve durumları ifade eden yeni kelimelere aşinalık kazandıklarını belirtmiştir. Çocuklara kitap okumak ebeveyn çocuk bağlanması açısından da önem taşımaktadır. Örneğin, Lariviere ve Rennick (2011) yenidoğan ünitesinde bebeklerine kitap okuyan ebeveynlerin bebekleriyle daha yoğun bir bağ kurduklarını gözlemiştir.

Gönen vd'e (2014) göre çocuğun hayatında büyük role sahip olan kitapların çocukları destekleyebilmesi için belirli kriterlere sahip olması gerekmektedir. Ersoy ve Bayraktar'a (2015) göre kitap seçiminde dikkat edilecek en önemli unsur kitabın çocuğun yaş ve gelişim düzeyine uygun olmasıdır. Bunun yanı sıra kitabın sayfa düzeni, yazı boyutu, büyüklüğü, kâğıt cinsi, yazım kuralları, kapak yapısı ve resimleri gibi özelliklerini ifade eden fiziksel özellikleri ile tema, konu, karakter, yazı planı, dil ve üsluba ilişkin özellikleri ifade eden içerik özelliklerine de dikkat edilmesi gerekmektedir. Kitapların fiziksel ve içerik özellikleri yaş gruplarına göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle dikkat edilmesi gereken genel unsurların yanı sıra çocuğun yaş ve bireysel farklılıkların da göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Saçkesen, 2008).

Kitabın fiziksel özellikleriyle ilgili dikkat edilmesi gereken noktalar çocukların yaş gruplarına göre daha belirgin farklılıklar içermektedir. 2-4 yaş aralığındaki çocuklar için uygun özellikteki kitaplar daha büyük resimler ve daha az ayrıntı içeren kitaplarken, yaş aralığı artıkça kitaptan beklenen özellikler de değişmektedir. Örneğin büyük yaş grubundaki çocuk kitaplarında metin alanının genişlemesi, resimlerin daha küçük ve ayrıntılı hale gelmesi beklenmektedir (Kara, 2012). Yaş grubundan bağımsız olarak dikkat edilmesi gereken diğer noktalar kitabın dayanıklılığı, materyalinin kitap temasına uygun olması, resimlerin canlı, rahat görülebilir, anlaşılır, çekici olması ve sanat değeri taşımasıdır (Biçici, 2006). Kitap içeriği ile ilgili dikkat edilmesi gereken noktalar ise kitabın konusunun çocuğun ilgi ve gelişim düzeyine uygun olması, akış planının mantıksal düzende olması, dilinin yalın ve anlaşılır olması, dilbilgisi kurallarına uygun olması, kelime çeşitliliğinin çocuklar için yeterli düzeyde olması, çocuğun ilgisini çekecek şekilde akıcı, eğlendirici, öğretici ve düşündürücü olmasıdır. Kitabın çocuğa dış dünyayı gerçekçi biçimde tanıtmayı, çocukta merak uyandırması, araştırmaya ve eleştirel düşünmeye yönlendirmesi ve olumsuz örnek teşkil etmeyecek içerikte olması çok önemlidir (Kara, 2012; Ural, 2013).

Nitelikli çocuk kitaplarından belirli kritere sahip olması beklenmesine rağmen, birçok ebeveyn bu kriterleri bilmemektedir. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde ebeveynlerin ve öğretmenlerin çocuk kitapların ilişkin görüşleri, kitap okumanın çocukların gelişim alanlarına etkisi, kitap okuma alışkanlığı üzerinde ailenin etkisi, okul öncesi dönem çocukları için yazılan resimli çocuk kitaplarının analizi ile ilgili çalışmalara rastlanmış ancak yapılan çalışmaların yeterli olmadığı görülmüştür (Aslan ve Harput, 2017; Bayraktar ve Ersoy, 2018; Biçici, 2006; Erbay ve Öztürk Samur, 2010; Gönen vd. 2014; Güzelyurt ve Saraç, 2018; Kara, 2012; Saçkesen, 2008). Oysaki özellikle erken çocukluk döneminde kitapların çocuğun

hayatındaki önemi düşünüldüğünde konuyla ilgili daha fazla araştırma yapılması gerektiği düşünülmüştür. Bu düşünceden hareketle araştırmada 3-6 yaş arasında çocuğu olan annelerin kitap seçim kriterlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplaması ve analizi konularına yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

3-6 yaş arasında çocuğu olan annelerin kitap seçim kriterlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada karma desen kullanılmıştır. Karma desen, nitel ve nicel verilerin toplanılarak her iki desenin birlikte kullanıldığı bir desendir (Büyüköztürk, 2012).

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Çankırı il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarına devam eden 3-6 yaş grubundaki çocukların anneleri oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş ve evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplam 260 anne araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Araştırmaya alınan anneler ve çocuklarına ilişkin sosyodemografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Ebeveynlerin Sosyo-demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Tablosu

Değişkenler	n	%
Anne yaşı		
21-30	94	36.2
31-40	152	58.5
41-50	14	5.4
Anne öğrenim durumu		
İlkokul	11	4.2
Ortaokul	33	12.7
Lise	84	32.3
Üniversite	115	44.2
Lisansüstü	17	6.5
Anne çalışma durumu		
Çalışıyor	114	43.8
Çalışmıyor	146	56.2
Eş öğrenim durumu		
İlkokul	7	2.7
Ortaokul	24	9.2
Lise	92	35.4
Üniversite	114	43.8
Lisansüstü	23	8.8
Çocuk sayısı		
Tek çocuk	77	29.6
İki çocuk	132	50.8
Üç çocuk	51	19.6
Okul öncesi eğitime devam eden çocuğun cinsiyeti		
Kız	131	50.4
Erkek	129	49.6
Okul öncesi eğitime devam eden çocuğun yaşı		
3 yaş	32	12.3
4 yaş	84	32.3
5 yaş	113	43.5
6 yaş	31	11.9
Okul öncesi eğitime devam eden çocuğun doğum sırası		
İlk çocuk	154	59.2
Ortanca çocuk	28	10.8
Son çocuk	78	30.0
Okul öncesi eğitime devam eden çocuğa ilk kitap alınma yaşı		
0-1 yaş	79	30.4
1-2 yaş	59	22.7
2-3 yaş	65	25.0
3-4 yaş	32	12.3
4-5 yaş	25	9.6

Tablo 1’de ebeveyn ve çocuklara ilişkin sosyodemografik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre araştırmaya dâhil edilen annelerin %58.5’inin 31-40 yaş aralığında olduğu, %44.2’sinin üniversite mezunu olduğu, %43.8’inin eşinin üniversite mezunu olduğu, %56.2’sinin ise çalışmadığı görülmektedir. Annelerin çoğunluğu iki çocuk sahibidir (%50.8). %50.4’nün kız ve %49.6’sının erkek çocuğu bulunmaktadır. Çoğunluğunun (%43.5) çocuğu 5 yaşındadır. %59.2’sinin çocuğu ilk çocuktur. Annelerin çoğunluğu (%30.4) çocuklarına ilk kitaplarını 0-1 yaş aralığında almıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak “*Kişisel Bilgi Formu*” ve “*Okul Öncesi Öğretmenlerinin ve Ebeveynlerin Çocuk Kitabı Seçim (3-6 yaş) Kriterleri Ölçeği*” kullanılmıştır.

Genel Bilgi Formu’nun ilk bölümünde annelerin yaşı, öğrenim durumu, çalışma durumu, babaların öğrenim durumu ve çalışma durumu, çocukların cinsiyet, yaş, doğum sırası, ilk kitap alınan yaş ile ilgili sorular yer alırken, ikinci bölümde annelerin çocuklarına kitap okuma durumları, ailede çocuğa en çok kitap okuyan kişi, kitap okuma sıklığı, kitap alırken çocuğun fikrini sorma, çocukla birlikte kitap almaya gitme durumu ve hangi tür kitapların tercih edildiği ile ilgili sorular yer almaktadır.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin ve Ebeveynlerin Çocuk Kitabı Seçim (3-6 yaş) Kriterleri Ölçeği, Saçkesen (2008) tarafından öğretmenlerinin ve ebeveynlerin kitap seçim kriterlerinin belirlenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Ölçek fiziksel özellikler, konu ve tema ile dil ve içerik olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 21 maddeden oluşmakta, “Tamamen Katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, “Kararsızım (3)”, “Katılmıyorum (2)” ve “Hiç Katılmıyorum (1)” olmak üzere 5’li likert tipindedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 105, en düşük puan ise 21’dir. Saçkesen (2008) tarafından yapılan güvenilirlik testi sonucunda Cronbach Alfa katsayısı birinci alt boyut için .67, ikinci alt boyut için .64, üçüncü alt boyut için .66 ve ölçeğin tamamı için ise .67 bulunmuştur. Bu çalışmada ise Cronbach Alfa katsayısı birinci alt boyut için .71, ikinci alt boyut için .69, üçüncü alt boyut için .73 ve ölçeğin tamamı için ise .72 bulunmuştur.

2.4. Veri Toplama Yöntemi

Araştırma için Çankırı İl Millî Eğitim Müdürlüğünden yazılı, okul müdürlerinden ve öğretmenlerden sözlü olarak izinler alındıktan sonra, araştırmaya alınan annelere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, onayları alınmış ve gönüllü olarak katılmayı kabul edenlere veri toplama araçları pandemi nedeniyle online olarak ulaştırılmıştır.

2.5. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Ölçeklerden alınan puanların normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov- Smirnov testi ile belirlenmiştir. Test sonucunda alınan puanların normal dağılım göstermediği bulunmuştur. Buna göre, verilerin analizinde nonparametrik testlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır. Farklılığın anlamlı olduğu durumlarda, farkın hangi gruptan kaynaklandığı Mann Whitney U testi ile saptanmıştır. Araştırmanın nitel verilerinin analizinde ise frekans tekniği analizi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2012).

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma verilerine ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

Tablo 2: Çocuğun Cinsiyeti ile Annelerin Çalışma Durumuna Göre Kitap Seçim Kriterleri ve Bu Kriterleri Oluşturan Alt Boyutlara İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Alt boyutlar	Değişkenler	Sıra ort.	Sıra toplamı	U
Çocuğun cinsiyeti				
Fiziksel özellikler	Kız	129.67	16987.00	8341.000
	Erkek	131.34	16943.00	
İçerik (Konu ve tema)	Kız	137.11	17961.50	7583.500
	Erkek	123.79	15968.50	
İçerik (Dil ve karakter)	Kız	126.21	16534.00	7888.000
	Erkek	134.85	17396.00	
Çalışma durumu				
Fiziksel özellikler	Çalışıyor	131.24	14961.50	8237.500
	Çalışmıyor	129.92	18968.50	

İçerik (Konu ve tema)	Çalışıyor	140.93	16066.50	7132.500
	Çalışmıyor	122.35	17863.50	p=.047*
İçerik (Dil ve karakter)	Çalışıyor	136.62	15575.00	7624.000
	Çalışmıyor	125.72	18355.00	p=.241

Tablo 2’de çocukların cinsiyetlerine göre annelerin kitap seçim kriterleri konu ve tema alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterirken ($p<.05$), fiziksel özellikler ile dil ve karakter alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>.05$). Annelerin çalışma durumlarına göre kitap seçim kriterlerine ilişkin puanları incelendiğinde ise fiziksel özellikler ile dil ve karakter alt boyutlarında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı, konu ve tema açısından ise anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Buna göre çalışan anneler çocukları için kitap seçerken çalışmayan annelere göre konu ve temaya daha fazla önem vermektedir.

Tablo 3. Ebeveynlerin Öğrenim Durumlarına Göre Kitap Seçim Kriterleri ve Bu Kriterleri Oluşturan Alt Boyutlara İlişkin Kruskal Wallis H Testi Tablosu

Alt boyutlar	Değişkenler	Sıra ort.	sd	X ²	p	Anlamlı fark
Anne öğrenim						
Fiziksel özellikler	İlkokul	158.32	4	5.354	.253	
	Ortaokul	151.77				
	Lise	125.17				
	Üniversite	124.87				
	Lisansüstü	135.65				
İçerik (Konu ve tema)	İlkokul ¹	115.73	4	16.140	.003*	4-1
	Ortaokul ²	126.12				5-3
	Lise ³	107.73				
	Üniversite ⁴	150.03				
	Lisansüstü ⁵	128.97				
İçerik (Dil ve karakter)	İlkokul	137.45	4	6.191	.185	
	Ortaokul	153.76				
	Lise	136.13				
	Üniversite	120.13				
	Lisansüstü	123.18				
Eş öğrenim						
Fiziksel özellikler	İlkokul	122.07	4	3.620	.460	
	Ortaokul	139.15				
	Lise	138.79				
	Üniversite	126.71				
	Lisansüstü	109.67				
İçerik (Konu ve tema)	İlkokul ¹	101.36	4	10.792	.029*	4-1
	Ortaokul ²	108.52				4-2
	Lise ³	117.54				
	Üniversite ⁴	145.38				
	Lisansüstü ⁵	140.41				
İçerik (Dil ve karakter)	İlkokul	142.29	4	5.634	.228	
	Ortaokul	143.90				
	Lise	141.03				
	Üniversite	122.20				
	Lisansüstü	111.96				

Tablo 3’e göre annelerin kitap seçim kriterleri öğrenim durumuna göre fiziksel özellikler ile dil ve karakter alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermezken konu ve tema alt boyutunda anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<.05$). Buna göre üniversite mezunu olan annelerin ilkökul mezunu olan annelere göre, lisansüstü mezunu olan annelerin ise lise mezunu olan annelere göre konu ve tema alt boyutundan aldıkları puanlar anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Eş öğrenim durumuna göre ise fiziksel özellikler ile dil ve karakter alt boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmezken, konu ve tema alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p<.05$). Buna göre eşi üniversite olanların konu ve tema alt boyutundan aldıkları puanlar, eşi ilkökul ve ortaokul mezunu olan annelere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 4. Çocuğun Yaşı, İlk Defa Kitap Alınma Yaşı ve Doğum Sırasına Göre Annelerin Kitap Seçim Kriterleri ve Bu Kriterleri Oluşturan Alt Boyutlara İlişkin Kruskal Wallis H Testi Tablosu

Alt boyutlar	Değişkenler	Sıra ortalaması	sd	X ²	p	Anlamli fark
Çocuğun yaşı						
Fiziksel özellikler	3 yaş ¹	141.82	3	.899	.032*	1-3
	4 yaş ²	128.95				
	5 yaş ³	127.97				
	6 yaş ⁴	132.52				
İçerik (Konu ve tema)	3 yaş ¹	131.89	3	.044	.038*	1-3
	4 yaş ²	129.48				
	5 yaş ³	126.32				
	6 yaş ⁴	131.19				
İçerik (Dil ve karakter)	3 yaş	122.40	3	3.446	.826	
	4 yaş	133.30				
	5 yaş	130.10				
	6 yaş	151.27				
İlk kitap alınma yaşı						
Fiziksel özellikler	0-1 yaş	120.27	4	6.547	.162	
	1-2 yaş	128.68				
	2-3 yaş	137.40				
	3-4 yaş	121.66				
	4-5 yaş	160.52				
İçerik (Konu ve tema)	0-1 yaş ¹	151.18	4	10.230	.037*	1-4
	1-2 yaş ²	128.49				
	2-3 yaş ³	120.35				
	3-4 yaş ⁴	108.31				
	4-5 yaş ⁵	124.68				
İçerik (Dil ve karakter)	0-1 yaş ¹	166.00	4	10.084	.039*	1-3
	1-2 yaş ²	126.94				
	2-3 yaş ³	132.09				
	3-4 yaş ⁴	143.47				
	4-5 yaş ⁵	138.43				
Doğum sırası						
Fiziksel özellikler	İlk çocuk	135.89	2	2.162	.339	
	Ortanca çocuk	117.23				
	Son çocuk	124.63				
İçerik (Konu ve tema)	İlk çocuk ¹	135.13	2	7.645	.022*	1-2 3-2
	Ortanca çocuk ²	93.55				
	Son çocuk ³	134.63				
İçerik (Dil ve karakter)	İlk çocuk	131.65	2	.425	.809	
	Ortanca çocuk	135.82				
	Son çocuk	126.33				

Tablo 4 incelendiğinde annelerin kitap seçim kriterlerinin çocuğun yaşına göre dil ve karakter alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği ($p>.05$), fiziksel özellikler ile konu ve tema alt boyutlarında ise anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Buna göre çocuğu 3 yaşında olan annelerin fiziksel özellikler ile konu ve tema alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları, çocuğu 5 yaşında olan annelere göre anlamlı olarak daha yüksektir. Annelerin kitap seçim kriterleri çocuklara ilk kitap alınan yaşa göre fiziksel özellikler alt boyutunda anlamlı farklılık göstermezken ($p>.05$), konu ve tema ile dil ve karakter alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<.05$). Buna göre çocuklarına ilk defa 0-1 yaş aralığında kitap alan annelerin konu ve tema alt boyutundan aldıkları puan ortalamaları, çocuklarına ilk defa 3-4 yaş aralığında kitap alanlardan, dil ve karakter alt boyutunda ise çocuklarına ilk defa 2-3 yaş aralığında kitap alanlardan anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Çocukların doğum sıralarına göre annelerin kitap seçim kriterleri fiziksel özellikler ile dil ve karakter alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermezken ($p>.05$), konu ve tema alt boyutunda anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<.05$). Buna göre anaokuluna giden çocuğu ilk çocuk ve son çocuk olan annelerin konu ve tema alt boyutundan aldıkları puan ortalamaları anaokula giden çocuğu son çocuk olanlardan anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 5. Annelerin Çocuk Kitaplarıyla İlgili Sorulara Verdikleri Cevaplara İlişkin Frekans Tablosu

	n	%
Çocuğunuza kitap okuyor musunuz?		
Evet	253	97.3
Hayır	7	2.7
Çocuğunuza ne sıklıkla kitap okuyorsunuz?		
Her gün okuyorum	114	43.8
2-3 günde bir okuyorum	64	24.6
Haftada bir okuyorum	21	8.1
İki haftada bir okuyorum	6	2.3
Ayda bir okuyorum	10	3.8
Çok düzenli okumuyorum	38	14.6
Hiç okumuyorum	7	2.7
Çocuğa ailede en fazla kim kitap okuyor?		
Anne	221	85.0
Baba	25	9.6
Kardeş	7	2.7
Çocukla birlikte kitapçıya gidiyor musunuz?		
Evet	210	80.8
Hayır	50	19.2
Kitap alırken çocuğunuzun fikrini soruyor musunuz?		
Evet	235	90.4
Hayır	25	9.6
Çoğunlukla hangi tür kitaplar alıyorsunuz?		
Hikâye/masal	126	48.5
Değerler eğitimi	13	5.0
Boyama	17	6.5
Tematik	20	7.7
Birden fazla tür	84	32.3

Annelerin çocuk kitaplarıyla ilgili sorulan sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde annelerin büyük bir çoğunluğunun (%97.3) çocuğuna kitap okuduğu, %43.8'inin çocuğuna her gün kitap okuduğu, %85'inin ailesinde çocuğa en fazla kitap okuyan kişiyi anne olduğu, %80.8'inin çocuğuyla birlikte kitapçıya gittiği, %90.4'ünün kitap alırken çocuğunun da fikrini aldığı görülmektedir. Annelerin kitap türü tercihleri incelendiğinde ise %48.5'inin hikâye ya da masal türü kitapları tercih ettiği, %32.3'ünün ise çocuklarına çeşitli türlerde kitaplar aldıkları görülmektedir. Sorulara verilen bazı cevaplar şu şekildedir;

“Çocuğumu genellikle ben yatırdığım için kitaplarını ben okuyorum”

“Babası yoğun çalıştığı için en çok ben okuyorum”

“Çoğunlukla hikâye kitapları alıyoruz”

“Her gün yatmadan önce kitap okuyoruz mutlaka”

“Kitaplarını birlikte seçiyoruz”

“Kitap alırken çoğunlukla birlikte kitapçıya gidiyoruz”

“Boyama, hikâye kitabı, eğitici kitap hepsinden alıyoruz”

“Önceden fikrini sormuyordum ancak artık büyüdüğü için soruyorum, beğenmediği kitabı almamı istemiyor”

“Kitapçıda beğendiği kitabı almamı istiyor”

“Kitapları çoğunlukla online satın aldığımız için kitapçıya gitmiyoruz”

4. TARTIŞMA

Araştırma sonucuna göre kız çocuk anneleri kitap seçerken erkek çocuk annelerine göre kitapların konu ve temasına daha fazla dikkat etmektedir. Kız çocuklarının daha hassas olduklarına ilişkin genel düşünceler ve beklenen toplumsal cinsiyet rollerinin anneleri konu ve tema tercihlerinde daha dikkatli olmaya yönlendirmiş olabilir. Anderson vd. (2001)'e göre ebeveynler kitap seçerken toplumsal cinsiyet rollerine çoğunlukla dikkat etmektedirler. Ayrıca böyle bir sonucun çıkmasının diğer nedeni de kız çocuklarının ilgi ve zevklerini erkek çocuklarına oranla anneleriyle daha fazla paylaşmaları da olabilir. Çoğunlukla kız çocuklarının ilgilerinin annelerinin zevkleriyle örtüştüğü düşünülmektedir. Yine çocukların kitap okuma

alışkanlığını inceleyen bazı çalışmalarda kız çocuklarının erkek çocuklarından daha fazla kitap okudukları ve kitap hakkında erkek çocuklarına kıyasla daha fazla paylaşımda buldukları belirlenmiştir (Turgut Bayram, 2009).

Annelerin çalışma durumlarına göre kitap seçim kriterlerine ilişkin puanlar incelendiğinde çalışan annelerin kitap seçerken konu ve temaya, çalışmayan annelere göre daha fazla dikkat ettikleri belirlenmiştir. Annelerin çalışma hayatında elde ettiği tecrübe ve kazanımların (daha fazla kişiyle etkileşim) çocuklarına ilişkin farkındalıklarını artırdığı, çalışan annelerin çoğunluğunun eğitim düzeyinin yüksek olduğu dolayısıyla daha bilinçli anneler oldukları düşünülmektedir. Bu nedenle çalışan anneler kitap seçerken konu ve temaya daha fazla dikkat etmiş olabilirler. Yine annelerin çalışması ailenin gelir düzeyini artırabilir bu durumda satın alınacak kitap seçimlerinde daha seçici olmalarına neden olabilir. Biçici (2006) tarafından yapılan araştırmada düzenli bir meslek hayatı olan annelerin çocuklarına her gün kitap okudukları ve kitap seçerken kitabın konusuna dikkat ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca Saçkesen (2008) çalışmasında ebeveynlerin mesleklerine göre kitap konu ve tema seçimlerinin anlamlı düzeyde farklılaştığını belirlemiştir. Bu bulgular da araştırma sonucunu desteklemektedir.

Öğrenim durumu ve eş öğrenim düzeyine göre annelerin kitap seçim kriterleri incelendiğinde üniversite mezunu olan annelerin, ilkökul mezunu olan annelere göre, lisansüstü mezunu olan annelerin ise lise mezunu annelere göre konu ve temaya daha fazla dikkat ettikleri belirlenmiştir. Annelerin ve eşlerin öğrenim düzeyleri arttıkça nitelikli kitap seçimine ilişkin farkındalıklarının arttığı düşünülmektedir. Ersoy ve Bayraktar (2015) tarafından yapılan araştırmada annelerin öğrenim durumları ile çocuklarını kitapla tanıştırmaya yaşı, çocuklarına kitap okuma durumları ve çocukların sahip olduğu kitap sayısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Şahin'e göre (2014) meslek, sosyal çevre ve öğrenim düzeyi gibi değişkenler çocukların kitap okuma alışkanlıklarını etkilemektedir. Saçkesen (2008) tarafından yapılan araştırma bulguları da anne-baba öğrenim düzeyi ve kitap seçim kriterleri ile ilgili sonuçları destekler niteliktedir.

Çocukların yaşına göre annelerin kitap seçim kriterleri fiziksel özellikler ile konu ve tema alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre çocuğu 3 yaşında olan anneler, çocuğu 5 yaşında olan annelere göre kitap seçerken fiziksel özellikleri ile konu ve temasına daha fazla dikkat etmektedir. Ebeveynler çocukları için kitap tercih ederken gelişim düzeylerini göz önünde bulundurmalıdırlar. Özellikle kitapla yeni tanışılan 0-3 yaş dönemi için yayınlanmış olan kitaplar daha az yazıya, daha fazla resme sahip olma, daha somut konu ve temaları içerme gibi belirgin özelliklere sahip olmalıdır (Gönen vd. 2014). Dolayısıyla dile ve karakter gibi kriterler daha büyük yaş grupları için yazılmış kitaplarda öncelik taşıyabilir. Bu nedenle 3 yaşında çocuğu olan annelerin kitap seçerken doğrudan çocuğun dikkatini çeken kitabın fiziksel özelliklerine, konu ve temasına daha fazla dikkat ettikleri düşünülmektedir. Katrancı ve Yetgin (2019) ebeveynlerle yaptıkları çalışmada ebeveynlerin çoğunluğunun kitap seçerken çocuklarının yaş ve gelişim özelliklerini dikkate aldıklarını belirlemişlerdir.

Çocuklarına ilk defa 0-1 yaş döneminde kitap alan anneler, çocuklarına ilk defa 3-4 yaş döneminde kitap alanlara göre konu ve temaya daha fazla dikkat etmektedir. Yine çocuklarına ilk defa 0-1 yaş döneminde kitap alan anneler, çocuklarına ilk defa 1-2 yaş döneminde kitap alanlara göre dil ve karaktere daha fazla dikkat etmektedir. Çocuğunu ilk kitabıyla 0-1 yaş döneminde tanıştıran annelerin, kitapların çocuğun hayatındaki önemi konusunda farkındalıklarının yüksek olduğu düşünülmektedir. Farkındalığı yüksek annelerinde çocukları için kitap seçerken dil ve karakter, konu ve tema gibi önemli kriterlere dikkat ettikleri varsayılmaktadır. Ersoy ve Bayraktar (2015) tarafından yapılan araştırmada çocuğunu 1 yaşından önce kitapla tanıştıran annelerin daha bilinçli oldukları ve öğrenim düzeylerinin diğer annelerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre annelerin öğrenim durumları ile çocuğa ilk kitap alma yaşı bulgularının da birbirini desteklediği söylenebilir.

Araştırma sonucuna göre anaokuluna giden çocuğu ilk ve son çocuk olan anneler çocukları için kitap seçerken, ortanca çocuğa sahip annelere göre konu ve temaya daha fazla dikkat etmektedir. Bunun nedeni annelerin ilk defa anne olmanın heyecanı ile çocuklarıyla ilgili her konuda daha seçici davranıyor olmaları olabilir. Son çocukta ise anneler daha tecrübeli ve birçok konuda daha bilgilidirler. Bu nedenle çocuğunun doğum sırası ilk ya da son çocuk olan annelerin kitap seçerken konu ve tema seçimi gibi önemli kriterlere daha fazla dikkat ettikleri düşünülmektedir. Taşer (2020) tarafından yapılan araştırmada annelerin ilk çocuklarının eğitimlerine daha fazla destek verdikleri belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca annelerin çoğunlukla ortanca çocuk için büyük çocuktan destek aldıkları, küçük çocuklarının bakımıyla ilgilenirken ortanca çocuklarını ihmal ettikleri vurgulanmıştır. Katrancı ve Yetgin (2019) tarafından yapılan araştırmada da

ebeveynler, çocuklarını küçüklüğünden itibaren kitap okumaya teşvik ettiklerini, kitap seçimini çocuklarına bıraktıklarını, birlikte kitabevi vb. yerlere gittiklerini ifade etmişlerdir.

Annelerin çocuk kitaplarıyla ilgili sorulara verdikleri cevaplara göre annelerin büyük bir çoğunluğu çocuklarına kitap okumakta, çoğunluğu ise her gün kitap okumakta, yine annelerin büyük bir çoğunluğu çocuklarıyla birlikte kitapçıya gitmekte ve kitap alırken çocuklarının fikrini almaktadır. Günümüzde kitabın çocuğun gelişimindeki rolü, çocuğa kitap okumanın önemi hem eğitimciler tarafından okullarda hem de birçok uzman tarafından televizyonda ve sosyal medyada vurgulanmaktadır (Erbay ve Öztürk Samur, 2010). Bu durum annelerde farkındalık uyandırmış olabilir. Ayrıca günümüzde annelerin çoğunluğunun öğrenim durumu geçmişe kıyasla daha yüksektir (Güzelyurt ve Saraç, 2018) dolayısıyla çocuklara kitap okumanın önemi konusunda annelerin daha bilinçli olduğu da düşünülmektedir.

Araştırmada çocuklara en fazla kitap okuyan kişinin anneler olduğu belirlenmiştir. Toplumumuzda çoğunlukla çocukların bakım ve eğitimlerinden annelerin sorumlu olduğu düşünüldüğü için (Biçici, 2006) böyle bir sonuç çıkmış olabilir. Annelerin çoğunluğu araştırma sonucuna göre çocuklarına en fazla hikâye/masal kitapları almaktadır. Resimli hikâye kitapları her yaş grubundaki çocuğun ilgisini çekmektedir. Çocuklar aktivite ağırlıklı kitaplardan daha kolay sıkılabilirken sevdikleri hikâyeleri dinlemekten resimlerine bakmaktan daha fazla keyif alabilmektedirler (Kucirkova vd. 2014). Bir diğer neden ise hikâye kitaplarına ulaşmak ve satın almak daha kolaydır. Bugün birçok markette bile nitelik açısından uygun olmasa bile fiyat açısından oldukça uygun birçok hikâye kitapları satılmaktadır. Bu kitaplar görünüm olarak çocukların, fiyat olarak da ailelerin dikkatini çekebilmektedir (Bayraktar ve Ersoy, 2018).

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

3-6 yaş arasında çocuğu olan annelerin kitap seçim kriterlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada annelerin kitap seçim kriterleri ölçüğünden aldıkları puanlar konu ve tema alt boyutunda çocuğun cinsiyetine, yaşına, doğum sırasına, çocuğa ilk kitap alınma yaşına, anne çalışma durumu, öğrenim durumu ve eş öğrenim durumuna göre, fiziksel özellikler alt boyutunda çocuğun yaşına göre, dil ve karakter alt boyutunda ise çocuğa ilk kitap alınma yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca annelerin çoğunluğunun çocuklarına kitap okuduğu, birlikte kitapçıya gittikleri, kitap alırken çocuklarının fikrini aldıkları, çocukları için en fazla hikâye kitabı aldıkları ve ailede çocuğa en fazla kitap okuyan kişilerin anneler olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre şu önerilerde bulunulabilir:

- ✓ Eğitimciler tarafından ebeveynlere yönelik çocuk kitabı seçim kriterleriyle ilgili eğitim programları hazırlanabilir, seminerler verilebilir,
- ✓ Nitelikli çocuk kitaplarının basımı konusunda gerekli denetimler yapılabilir, nitelikli çocuk kitapları okul öncesi eğitim kurumları aracılığıyla ailelere ulaştırılabilir,
- ✓ Öğretmenler aracılığıyla ailelere kitapları önerilerinde bulunulabilir,
- ✓ Aile içinde kitap okuma alışkanlığının kazandırılması amacıyla projeler geliştirilebilir,
- ✓ Çocuk kütüphaneleri zenginleştirilebilir, aileler çocuk kütüphanelerine yönlendirilebilir.
- ✓ Anneler en çok kitaplarda konu ve temaya dikkat ettikleri için çocukların gelişim düzeylerine uygun ilgi çekici farklı konularda hikâyeler yazılması konusunda yazarlar teşvik edilebilir,
- ✓ Aile katılım çalışmalarına babalar dâhil edilebilir, baba-çocuk kitap okuma etkinlikleri düzenlenebilir,
- ✓ Ailece kitap okumanın önemi konusunda sosyal medyanın gücü kullanılabilir,
- ✓ Ebeveynlerin kitap seçim kriterleri farklı değişkenler açısından incelenebilir, deneysel çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P. W., Cruikshank, K. A., Mayer, R. E., Pintrich, P. R., Raths, J. ve Wittrock, M. C. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*, New York: Addison Wesley Longman, Inc

- Aslan, Y. ve Harput, M.B. (2017). Çocuk Eğitimi ve Kitap Okuma Alışkanlığı Üzerindeki Aile Etkisi: Susanna Tamaro “Kitaplardan Korkan Çocuk” Örneği. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1, 17-30 .
- Bayraktar, V. ve Ersoy, Ö. (2018). Çocukların Devam Ettikleri Okul Türüne Göre Annelerin Çocuk Kitapları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (3), 1222-1234.
- Ersoy, Ö. ve Bayraktar, V. (2015). Annelerin Öğrenim Durumlarına Göre Çocuklarını Kitapla Buluşturma Konusundaki Durumlarının İncelenmesi (Çalışma kapsamı 57 İl). *İlköğretim Online*, 14(4), 1406-1415.
- Becker, B. (2011). Social Disparities in Children’s Vocabulary in Early Childhood. Does Pre-School Education Help to Close The Gap? *The British Journal of Sociology*, 62(1), 69–88.
- Biçici, N. (2006). *Annelerin Çocuk Kitabı Seçimi Hakkındaki Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Elia, I., Van Den Heuvel-Panhuizen, M., ve Georgiou, A. (2010). The Role of Pictures in Picturebooks on Children’s Cognitive Engagement with Mathematics. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18 (3), 125-147
- Erbay, F. ve Öztürk Samur, A. (2010) Anne ve Babaların Çocuk Kitapları Hakkındaki Genel Görüşleri ile Çocukların Alıcı Dil Gelişimi Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, (5/4), 1063-1073.
- Farrant, B. M. ve Zubrick, S. R. (2012). Early Vocabulary Development: The Importance of Joint Attention and Parent-Child Book Reading. *First Language*, 32, 343–364.
- Gönen, M., Uludağ, G., Tanrıbuyurdu Fındık, E. ve Tüfekçi, E. (2014). 0-3 Yaş Çocuklarına Yönelik Resimli Çocuk Kitaplarının Özelliklerinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 126-139.
- Güzelyurt, T. ve Saraç, S. (2018). 48-66 Aylık Çocukların Gelişim Düzeylerine Uygun Çocuk Kitapları Nasıl Olmalıdır? Bir Delphi Çalışması. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 2 (1), 52-75.
- Jalongo, M. R. (2004). *Young Children and Picture Books*. USA: National Association for the Education of Young Children.
- Kaderavek, J. ve Justice, L. (2002). Shared Storybook Reading as an İntervention Context: Practices and Potential Pitfalls. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 11, 395–406.
- Kara, C. (2012). Çocuk Kitabı Seçiminde Resimlerle İlgili Olarak Ebeveynin Dikkat Etmesi Gereken Başlıca Unsurlar. *Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 225-232.
- Katranç, M. ve Yetgin, A. (2019). Ebeveynlerin, Çocukların Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları ile Çocuk Kütüphanesine Yönelik Görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 8, 1817-1839
- Kucirkova, N., Messer, D. ve Sheehy, K. (2014). Reading Personalized Books with Preschool Children Enhances Their Word Acquisition. *First Language*, 34(3),227–243.
- Lariviere, J. ve Rennick, J.E (2011). Ebeveyn-Bebek Etkileşimini Destekleyen Bir Müdahale Olarak Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Bebeklere Resimli Kitap Okuma Ve Daha Sonra Kitap Okuma. *Gelişimsel ve Davranışsal Pediatri Dergisi*, 32 (2), 146–151.
- Saçkesen, S. (2008). *Çocuk Kitapları Seçiminde Anne Babaların ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Sénéchal, M. (2010). *Reading Books to Young Children: What it Does and Does Not Do*. In D. Aram & O. Korat (Eds.), *Literacy Development And Enhancement Across Orthographies and Cultures* (pp. 111–122). New York, NY: Springer.
- Snow, C. E., Griffin, P. ve Burns, M. S. (2005). *Knowledge to Support the Teaching of Reading: Preparing Teachers for A Changing World*. San Francisco, CA: Jossey-Bass

- Straub, S. (2006). *Founder of Read to me & KJ Dell" Antonia-Reading with Babies, Toddlers, and Twos-a Guide to Choosing, Reading and Loving Books Together.*
- Şahin, G. (2014). Okul Öncesi Dönem Çocuk Kitaplarında Görsel Bir Uyarın Olarak Resim. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic.* 9(3), 1309-1324.
- Taşer, İ.N. (2020). *Annelerin çocuklarının eğitimlerine sundukları çeşitli değişkenlere göre incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tanju, H. (2010). Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığına Genel Bir Bakış. *Aile ve Toplum,* 6(22), 30-39.
- Turgut B., Z. (2009). Resimli Çocuk Kitaplarının Okuma Alışkanlığı Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ural, S. (2013). Okul Öncesi Çocuk Kitaplarının Tanımı. M. Gönen (Ed.) içinde, *Çocuk Edebiyatı* (ss. 33-56). Ankara: Eğiten Kitap.
- Van Kleeck, A. (2003). *Research on Book Sharing: Another Critical Look.* In A. Van Kleeck, S. A. Stahl, & E. B. Bauer (Eds.), *On Reading Books to Children: Parents and Teachers.* Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Van Kleeck, A., & Stahl, S.A. (2003). Preface. In: A. van Kleeck, S.A. Stahl, E.B. Bauer (Eds). *On reading books to children.* Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum, pp. vii-xii
- Yılmaz, O. (2016) Kurgusal Nitelikli Çocuk Kitapları ve Karakter Eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi,* 4(3), 311-325